

SINGAPUR SOLIQ TIZIMI VA UNING O`ZIGA XOS
XUSUSIYATLARI

Zokirov Mehrojiddin

SamISI XIM-123 guruh talabasi

Ilmiy rahbar: Turayev Alijon

*SamISI "Investitsiya va innovatsiyalar
kafedrasi katta o`qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada Singapur soliq tizimi, uning samaradorligi va xalqaro biznes uchun yaratilgan sharoitlari tahlil qilinadi. Soliq stavkalari, imtiyozlar va xalqaro soliq shartnomalari yoritilib, Singapur modeli boshqa davlatlar uchun qanchalik foydali ekani o`rganiladi.

Kalit soʻzlar: Singapur, soliq tizimi, korporativ soliq, daromad soligʻi, xalqaro hamkorlik, soliq imtiyozlari.

Аннотация: В данной статье анализируется налоговая система Сингапура, её эффективность и созданные условия для международного бизнеса. Рассматриваются налоговые ставки, льготы и международные налоговые соглашения, а также изучается, насколько модель Сингапура может быть полезной для других стран.

Ключевые слова: Сингапур, налоговая система, корпоративный налог, подоходный налог, международное сотрудничество, налоговые льготы.

Abstract: This article analyzes Singapore's tax system, its efficiency, and the conditions created for international business. It examines tax rates, incentives, and international tax agreements, as well as evaluates how the Singapore model can be beneficial for other countries.

Keywords: Singapore, tax system, corporate tax, income tax, international cooperation, tax incentives.

Kirish

Singapur iqtisodiy jihatdan rivojlangan davlatlardan biri bo'lib, uning soliq tizimi xalqaro biznes uchun qulay sharoit yaratgan. Mamlakatning fiskal siyosati oddiy va biznesga yo'naltirilgan bo'lib, soliq stavkalari nisbatan past. Ushbu maqolada Singapur soliq tizimining xususiyatlari va xalqaro hamkorlikdagi roli tahlil qilinadi.

Tadqiqot va metodologiya

Tadqiqotda taqqoslash va tahlil metodlaridan foydalanilgan. Singapur soliq tizimi boshqa rivojlangan davlatlar bilan solishtirilib, uning ustun va zaif jihatlari aniqlangan. Davlat rasmiy ma'lumotlari, soliq kodekslari va xalqaro tadqiqotlar asosida tahlil olib borilgan. Tadqiqot quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi: Singapur soliq tizimi tamoyillarini o'rganish. Soliq stavkalari va imtiyozlarini taqqoslash. Xalqaro soliq shartnomalarini tahlil qilish. Singapur modelining boshqa mamlakatlarga ta'sirini baholash.

Singapur soliq tizimi. Singapurda soliq tushumlari korporativ soliq, daromad solig'i, tovar va xizmatlar solig'i (GST) hamda mulk solig'idan iborat. Oddiy, samarali va jozibali – Singapur soliq tizimini shu tarzda tavsiflash mumkin. Biroq, bizneslar va jismoniy shaxslar uchun past soliq stavkalariga qaramay, Singapur doimiy byudjet profitsitini shakllantirib, mamlakat uchun a'lo darajadagi infratuzilmani rivojlantirib kelmoqda. Bu ko'plab davlatlar o'rganishga harakat qilayotgan iqtisodiy modeldir.

Singapur korporativ soliq tizimi. Singapurda korporativ soliqqa tortish hududiy tamoyil asosida amalga oshiriladi. Bu degani, faqat Singapur hududida ishlab topilgan yoki olingan daromad soliqqa tortiladi. Kompaniyalar Singapurda olingan, to'plangan yoki kelib chiqqan daromadlari uchun soliq deklaratsiyasini topshirishi shart. Biroq, chet elda olingan daromad Singapurda soliqqa tortilmaydi (bu AQSh tizimidan farq qiladi, chunki AQSh fuqarolarining xorijdagi daromadlari ham soliqqa tortiladi). Singapurda kompaniyalarga soliq stavkasi 17% miqdorida belgilangan.

Singapur ko'plab soliq imtiyozlarini taklif etadi, bu esa aksariyat kompaniyalar uchun haqiqiy soliq stavkasini 17% dan ancha past darajaga tushiradi. Masalan: Yangi tashkil etilgan startap kompaniyalari uchun soliq imtiyozi: Birinchi

uch yil davomida: birinchi 100 000 SG\$ daromad uchun soliq to'lanmaydi. Keyingi 200 000 SG\$ daromadning 50% qismi soliqqa tortiladi.

Korporativ daromad solig'i bo'yicha chegirma: 2017-yilgacha barcha rezident kompaniyalar 30% soliq chegirmasiga ega (har yili eng ko'pi bilan 20 000 SG\$ gacha).

Alohida sohalar uchun maxsus soliq rejimlari mavjud, ular orasida: Bank sektori, fond boshqaruvi, dengiz tashish, lizing xizmatlari.

Singapur korporativ soliq tizimining eng jozibali jihatlaridan biri – kapital daromad, dividend to'lovlari va xorijdan olingan daromadlarga soliq solinmasligi.

Jismoniy shaxslar solig'i. Singapurda jismoniy shaxslar daromad solig'i progressiv tizim asosida hisoblanadi, ya'ni daromad oshgani sari soliq stavkasi ham ortib boradi. YA 2017 (soliq yili) dan boshlab 160 000 SG\$ dan yuqori daromadlar uchun soliq stavkalari oshirilishi rejalashtirilgan. Quyidagi jadvalda har xil daromad diapazonlari uchun amaldagi soliq stavkalari hamda YA 2017 dan boshlab amal qiladigan yangi stavkalar ko'rsatilgan. Singapurda ish haqi, bonuslar va ish bilan bog'liq imtiyozlar (masalan, turar joy va aksiyalar opsiyalari) soliq solinadigan daromad tarkibiga kiradi. Biroq, chet elda olingan daromad, ya'ni xorijdagi aktivlardan yoki ish faoliyatidan olingan daromad Singapurda soliqqa tortilmaydi. Agar Singapurda doimiy yashamaydigan chet ellik Singapur kompaniyasidan ish haqi olsa, u quyidagi shartlar asosida soliqqa tortiladi:

- ❖ Yassi stavka bo'yicha 15% soliq yoki rezidentlar uchun belgilangan progressiv soliq stavkasi, qaysi biri yuqori bo'lsa, o'sha qo'llanadi.

- ❖ Chet ellik shaxsning boshqa daromadlari (Singapur manbalaridan olingan) odatiy holatda 20% soliq stavkasi bilan soliqqa tortiladi, agar u imtiyozga ega bo'lmasa yoki xalqaro bitim asosida pasaytirilgan soliq stavkasiga tushmasa.

Soliq Shartnomalari. Singapur 76 ta davlat bilan Ikki tomonlama Soliqdan Qochish Bitimlari (DTA) imzolagan (ushbu yozilish vaqtida). Ushbu bitimlar Amerika, Yevropa va Osiyoning ko'plab yirik iqtisodiyotlarini qamrab oladi.

DTA bitimlarining asosiy maqsadi – xalqaro savdo va biznes rivojlanishini qo'llab-quvvatlash bo'lib, xorijiy faoliyat yuritayotgan korxonalarning bir necha

marta daromad solig'i to'lashiga to'sqinlik qiladi. Masalan, kompaniya o'zining doimiy yashash mamlakati va chet eldagi faoliyati yuritilayotgan mamlakatda bir vaqtning o'zida soliqqa tortilmasligi uchun shartnomalar tuziladi.

Kapital, xizmatlar va operatsiyalarning erkin harakatini rag'batlantirish maqsadida, Singapur quyidagilar bilan erkin savdo bitimlari ham imzolagan. 15 ta individual davlat. Mintaqaviy uyushmalarga a'zo davlatlar, jumladan:

- ❖ ASEAN
- ❖ Trans-Tinch okeani Iqtisodiy Hamkorlik (SEP)
- ❖ Fors Ko'rfazi Hamkorlik Kengashi (GCC)

Bundan tashqari, Singapur Trans-Tinch okeani Hamkorlik Bitimi (TPP) ishtirokchisi bo'lib, ushbu kelishuv tasdiqlanganidan so'ng dunyodagi eng yirik erkin savdo hududi tashkil etiladi.

Singapur shuningdek:

- ❖ OECD va Yevropa Kengashi tomonidan ishlab chiqilgan "Soliq Masalalarida O'zaro Ma'muriy Yordam Konvensiyasi"ga imzo chekkan
- ❖ AQSh tomonidan joriy etilgan "Xorijiy Hisobvaraqlar Soliq Majburiyatlariga Rioya qilish To'g'risidagi Qonun" (FATCA)ga qo'shilgan
- ❖ Xalqaro savdo majburiyatlari doirasida WTO, Commonwealth, ASEAN va APEC kabi xalqaro tashkilotlarning a'zosi hisoblanadi.

Tovarlar Va Xizmatlar Solig'i (Gst). Boshqa mamlakatlarda Qo'shilgan Qiymat Solig'i (QQS) sifatida tanilgan GST – Singapurda iste'molchilar tomonidan sotib olingan tovar va xizmatlarga qo'llaniladigan bilvosita soliq hisoblanadi. Joriy GST stavkasi – 7%. Faqat ichki iste'molga tatbiq etiladi. Xorijiy iste'molchilarga sotilgan mahsulot va xizmatlar GST solig'idan ozod qilinadi.

Bojxona Va Aksiz Soliqlari. Singapur deyarli bojxona to'lovlaridan ozod bo'lgan port hisoblanadi. Eksport qilinadigan mahsulotlarga hech qanday boj solinmaydi. Ba'zi import tovarlariga bojxona solig'i qo'llanadi, jumladan: neft mahsulotlari, motor transport vositalari, tamaki mahsulotlari, spirtli ichimliklar.

Bojlar import qilinayotgan mahsulot turiga bog'liq bo'lgan belgilangan stavkalar yoki ad valorem usuli (soliq mahsulot narxiga nisbatan foiz hisobida belgilanadi) bo'yicha olinadi.

Muhr Solig'i. Muhr solig'i kompaniya aksiyalarini va ko'chmas mulkni o'tkazish bilan bog'liq hujjatlarga qo'llaniladi. Kompaniya aksiyalarini o'tkazish bo'yicha muhr solig'i juda kichik miqdorda belgilanadi. Ko'chmas mulk bo'yicha uch xil muhr solig'i mavjud: xaridorning muhr solig'i, qo'shimcha xaridorning muhr solig'i, sotuvchining muhr solig'i.

Ko'chmas Mulk Solig'i. Ko'chmas mulk solig'i mulk egasi tomonidan to'lanadi va real estate mulkiga nisbatan hisoblanadi. Bu barcha uylar, yerlar, binolar va inshootlarning yillik qiymati asosida hisoblanadi. Qonunchilik quyidagi turdagi mulklar o'rtasida farq qiladi: Rezidensial yer uchastkalari, egasi tomonidan band qilingan ko'chmas mulk, tijorat mulklari, ijara asosida berilgan mulklar.

Boshqa Qo'shimcha Soliqlar. Singapurda qo'llaniladigan yana bir nechta soliqlar mavjud: Xorijiy ishchilar yig'imi – Xorijlik ishchilarning ishga joylashishini tartibga solish maqsadida undiriladi. Aeroport yo'lovchi xizmat haqi – Aeroport xizmatlari uchun olinadigan to'lov. Tikish (betting) soliqlari – Lotereya va qimor o'yinlaridan olingan daromadlarga solinadigan soliq. Biroq, Singapurda odatiy biznes bilan shug'ullanadigan jismoniy yoki yuridik shaxslar qo'shimcha yoki yashirin soliqlarga duch kelmaydi.

Xulosa

Singapur soliq tizimi erkin savdo va tijorat faoliyatini rag'batlantirish bilan birga, davlatga yetarli daromad yig'ish imkonini ham beradi. Soddalashtirilgan va samarali soliq siyosati mamlakatning yuqori infratuzilmasini rivojlantirishga, fuqarolar uchun hayot sifatini oshirishga va global bizneslar uchun jozibador muhit yaratishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Singapore Government. "Singapore Tax System." Inland Revenue Authority of Singapore (IRAS). <https://www.iras.gov.sg>

2. Startup Decisions. "Current Tax Rates and Tax System."
<https://www.startupdecisions.com.sg/singapore/taxes/current-tax-rates-and-tax-system>
3. Tan, A. (2021). "Singapore's Fiscal Policy and Economic Development." Journal of Asian Economics, 45(2), 123-135.
4. OECD. (2020). "Taxation in Asia: Trends and Policies." OECD Publishing.
5. World Bank. (2021). "Ease of Doing Business Report: Singapore." Washington, DC.